

Constanța 1930

GAZETA VETERANILOR DOBROGENI

FĂURITORI AI ROMÂNIEI MARI

Director: IORDACHE ȘTEFĂNESCU

REDACȚIA
și
Administrația
la
PALATUL
LIGEI CULTURALE
Teatrul-Cinema
„Tranulis”
Telefon 75/4

19 Octombrie

Un program

Gazetele, care apar în localitate și în țară, se ocupă de toate chestiunile ce interesează, în general, orice ramură de activitate omenească, așa că nu mai dispun de coloane speciale nevoilor camarazilor noștri.

Am mai constatat că anunțurile și publicațiile societății noastre, făcute prin afișe și prin gazete locale, nu ajungeau la cunoștința acelor cărora le erau adresate. Nici chiar acțiunea noastră nu este îndeajuns de cunoscută, cu toate că, în decurs de zece ani, am avut o activitate rodnică și succese reale pentru camarazi și cetățeni.

De acela, apariția acestei gazete, prin îngrijirea comitetului societății, pe lângă că va satisface o veche dorință a veteranilor demobilizați, dar va umple și un gol destul de simțit, completând și cuvântul statutelor societății noastre.

În această gazetă, după cum se vede și din titlul ce i-am dat, se va țipi tot ce va interesa și folosii semenilor noștri; în primul rând însă ne vom ocupa de nevoile orfanilor, văduvelor și invalizilor de război.

Printr'nsă vom aduce la cunoștința autorităților în drept desideratele noastre, asupra cărora vom interesa și solidariza opinia publică; vom ajuta activitatea gazetelor similare de foști luptători, veterani, demobilizați, invalizi, și vom completa lipsurile din celelalte gazete.

Fiecare este în drept și chiar obligat, sub proprie răspundere, să demască orice faptă nelegală și neomenească, căci înțelegem să stăpânim abuzurile, oricând ar fi ele comise.

Pentru aceasta, excluzând cu totul politica, ne vom munci să scriem pe înțelesul fiecăruia, dar cu tot curajul.

În aceste timpuri grozave, prin sărăcie și mizerie, ilegalitatea și imoralitatea, prea mult au ajuns stăpânitoare, de sus și până jos, nestânjenite de nimeni. Tot noi, care am făcut România-Mare, suntem datorți și a sosit timpul să ne mișcăm și s'o curățim și de păcatele lăcomiei omenești. Altfel, urmașii noștri, în loc să ne prea mărească, ne vor blestema.

Apariția regulată a gazetei va depinde mult de sprijinul ce-i va da cetitorul, căci noi cei din comitet înțelegem să ne devotăm cu tot zelul acestei activități sufleteste.

Cu cât sprijinul ce vom primi va fi mai mare, cu atât gazeta va apare mai des și mai completă.

Camarazilor demobilizați le pretindem să activeze împrejurul societății și al gazetei noastre, cu suflet românesc și uniți ca pe front, iar pe bunul Dumnezeu îl rugăm stăruitor să ne dea puteri și îndemnuri ca să împlinim cu demnitate acțiunea începută.

N. D. CHIRESCU, avocat

Președintele societății veteranilor-demobilizați din orașul și județul Constanța

Cu patu' armei!

Am fost duși la luptă
De căpitani mandri,
Făcând pușca bătă...
Prin ai noștri codri.

St. Iordache

Jos mișei!

Secolă-te Tu Rege—Rege mare
la-l și pe Vodă-Jepes
Și curăză intruaga țară
De hoști, nedemni și lenes.

I. Murgu

CART POSTALA

Bre dom Cherim-escu! Io post Costansa obor orz vindem, acolo misit spus la mine cum la tine estem prezdent asta sacat și la turși delimobilizat; aferim bre Cherim-escu! asta bun lucru estem; io ai spus la asta misit cum lo razboi pacut, luptat pront, dlcurasia estem doi, rânit estem trei, ama la mine pomunt n-ai dat sara pentru care ai luptat! Dom Cherim-escu, lo pacem un plânger la tine: Vinit din pront la sat acas, copil estem mult, mama putrun estem, famil și cinel copil, ama pumânt na estem, munceștem cun zi ama asta nu ajuns pentru muncari; vîla nu estem, sara bir mult cerem tar parale loc. Alde bre Dom Cerim-escu pace bre un petisie la asta Dom Mihalache, care estem Minister pulugar să dai bre pumunt la mine, puntru că lo român dobrogean estem și luptat pront pacem sara mari și largit gratis la el.

Murat

AVIZ DEMOBILIZAȚILOR

Toți demobilizații, văduve și orfani de război, în special cei ce nu au fost împroprietăriți, să se prezinte la sediul societății „Veteranilor Dobrogeni” din Bulevardul Ferdinand No. 11 bis, în biroul Cinematografului Tranulis, cu cerere de împământinire.

Odată cu aceasta, rugăm pe toți demobilizații, văduve și orfani de război ca Duminică 19 Octombrie a. e. să se

prezinte în sala cinematografului Tranulis în număr cât de mare, acolo unde trebuie să ne spunem și sfătuim asupra nevoilor noastre.

La intrarea din 19 Octombrie va lua parte un mare număr de camarazi în frunte cu d-l general Livezeanu, care va sosi de la București în mod expres.

Cuvântul de îndrumare

Citesc zilnic diferite gazete, Gazete cotidiene, gazete-naționale, minoritare, de partide, gazete a diferitelor bresle și societăți, ba chiar și revoluționare; numai gazeta demobilizatului n'o văd, gazeta sacră și scut de apărare a celor ce au de spus și plans pentru marea nedreptate ce li s'a săvârșit.

Toți gazetarii s'au apucat de muncă intelectuală aducând prinose de jertă de sine pe altarul publicității, dar vai, căci nici unul din acești camarazi de presă nu s'a gândit a împânzi și poteca lăsață liberă a demobilizaților, invalizilor, văduvelor și orfanilor de război cu versuri de glas plângător a celor nedreptățiți. Această poteca liberă însă, o vom îmbrățișa noi și o vom descrie în țelul și modul cum ne-o permite penia mai bine.

Aiurea mai apare din când în când câte un articol vizând nevoile demobilizaților dar și aceasta își are scopul său, căuțând a-i ațrage pe demobilizați de partea lor pentru a le deservi interesele și apoi li abandonează ca și când nu au avut aface cu ei. Noi însă, nu voim a face gazetă de interes, ci o gazetă prin care să-și spue orice demobilizat cuvântul fără a-l costa sau a conștăbul cu ceva pentru aceasta.

Gazeta ce voim să apară nu va face politică de partid, ci va fi gazeta independentă.

Această gazetă va fi adevăratul strejer al nevoilor demobilizaților, invalizilor, văduvelor și orfanilor de război, prin ea vom reclama orice ni se va întâmpla, prin ea vom cere tot ce nu ni s'a dat, și prin ea vom triumfa!

Iată dar că are rost o gazetă a demobilizaților — și vom năzuți să merităm pe calta pe care am pornit.

Avem însă nevoie de tot sprijinul. De al intelectualilor mai întâi: să ne scrie, să ne dea — citându-ne fapte și date din timpul războiului.

Aducându-ne la cunoștință încercărilor, necruțând persoana care merită s'o înfierăm prin gazeta ce scoatem pentru demobilizați și în special rugăm pe Dobrogenii demobilizați a contribui fiecare cu câte un cuvânt la ridicarea moralului acestei gazete, și la decăderea lașilor și descurajorilor care mulți din ei azi sunt la locuri unde nu au merita!

Iar noi ne vom strădui să venim numai cu lucruri folositoare pentru demobilizați.

Vom căuța apoi să sprijinim anumite plângeri, aducându-le la cunoștința forurilor competente atunci când ele se ivesc.

Îmbrățișând deci astel sprijinul și cultura sufletească a demobilizaților Dobrogeni, precum și a celor din restul țării, tot astfel credem că vom fi sprijiniți la răndu-ne.

REDACȚIA

ALLO Domnule Primar!

Atât cât mai aveți puterea, Vă rugăm a ne ușura situația în care ne aflăm.

Suntem mulți cetățeni care ne-am făcut cățe o căscioară — fiecare după puțină — pe locurile ce ni s'au dat în cartierul demobilizaților de lângă tăbăcărie, unde fiecare ne-am făcut case la voia întâmplării, fără ca cineva de la primărie să aibă grija a ne da nivelul.

Când edilii de mâine vor veni să niveleze străzile, apoi o să ne pomeneim cu casele rămase în aer pe o movilă pe pământ sau îngropate.

Deosebit de aceasta Vă mai rugăm ca să dați ordin în consecință, ca toți cei ce ridică nisip din latura șoselei „Mamaia” să ridice nisip de pe locul dinspre tăbăcărie fără însă să formeze gropi; de se poate să se ridice nisipul până ce se ajunge la pământ pentru că nici unul din noi locuitorii acestui cartier, nu putem băga o singură caruță încărcată chiar cu o greutate de 150—200 kgr. lemn sau altceva, pentru că se îngroapă roțile căruții în trolanul de nisip.

Odată cu aceasta, mai rugăm pe d. Ghița Popescu, actualul primar al municipiului Constanța precum și pe consilierii d-sale, să ne strecoare și nouă o stradă pavată singura arteră pe care să putem a ne aproviziona și noi demobilizații.

Pătrunzându-ne în ea, strada care ar trebui să fie pavată, e Bulevardul Ileana, cea mai îndecată și mai puțin costisitoare.

Demobilizat

Cuvânt către demobilizați

Camarazi! Când goarna sunase mobilizarea în anul 1916, ne-am strâns din toate unghiurile țării toți laolaltă, pentru a întări rândurile oșterei care era aruncată cu toată mândria vitejiei neamului nostru asupra inamicului care ne încălca țara.

Toți, după felul simțirii și dragostea de neam, Rege și Patrie, ne-am avântat în luptă la început pentru a opri înaintarea inamicului în adâncul țării și mai apoi am luptat cu o și mai mare înverșunare pentru scoaterea atât a inamicului de la apus cât și a aliașului de la răsărit, care devenise și mai periculos ca adevăratul inamic.

Desbrăcați, flămânzi, istoviți și lipsiți de ori și ce în lume — dar bogăți în suflet și voință, ne-am avântat ca și strămoșii noștri veterani care ne-au câștigat independența în anii 1877—1878, care mai apoi, i-am văzut cu toții în copilăria noastră cu piepturile acoperite de decorații câștigate prin acte de bravură fără seamăn, ca mai apoi cu toate faptele de vitejie ale neamului să ajungă cerșetori și muritori de foame, dormind prin maldăne, neavând nici un adăpost și nici un sprijin fie el de la Stat sau de la vre-o societate de unire sau de binefacere!

Deci, pe frontul din 1916—1918, ne-am strâns cu toți — cunoscuți și necunoscuți — și am luptat laolaltă aparându-ne unul pe altul, iar toți laolaltă am apărat tronul și țara. Prin lupta dusă de noi, am ajuns la biruință, după care conducătorii noștri viteji, prin vitejia noastră, ne-au mulțumit pentru abolul de sânge, muncă și membre din corpurile noastre ce am depus pe câmpul de onoare, cu care ocazie am lărgit și dublat țara. Ne-au trimis pe la veștele noastre a ne vedea de treburile noastre; dar vai, căci reîntorși acasă, am găsit gol și pustiu, neavând de nici unele, iar streinii, cei cu pașaport în buzunar, și care nu au adus nici un folos societății publice, căuțând numai folosul și binele lor, au făcut afacerile îmbogățindu-se în ciuda prejudiciului și dauna noastră.

Toți vedem, toți voim sancțiune, și chiar asupra românilor îmbogățiți de război, care au rămas în dosul tronului sau sub inamic, dar nici unul nu luăm inițiativa unei mișcări pașnice formată în gardă cetățenească pentru a evidenția pe indivizii îmbogățiți prin teripurii meschine în dauna noastră și chiar a țării.

De la plecarea noastră de pe front unde până la despărțirea noastră am trăit în comun, unde am împărțit unul altuia durci și bucurii, unde zic am răbdat de foame, prin pioi și ger și în sfârșit, unde toți laolaltă eram victimele insectelor cumplită, deci de atunci și până acum spre rușinea noastră n'am știut și nu știm unul de altul.

Și de fapt, cum puteam noi și unul de altul?

Din moment ce nu am luat nici o înțelegere între noi. De drept și de fapt e și logic că la demobilizare fiecare dintre noi a căuțat cât mai curând să rupă rândurile și să plece pe la casele lor unde erau așteptați de toți — și nici unul dintre noi nu ne-am dat seama că va veni timpul când noi cei ce nu ne-am temut de moarte vom avea în înclina țării noastre nevoie de sprijinul nostru propriu. De la demobilizare și până în pre-

